

लागूऔषध सेवनले मानिसको शारीरिक र मानसिक स्वास्थ्य बिग्रन्छ, धन सम्पतिको वर्वाद गर्दछ, यसको प्रयोगबाट आफू, परिवार, समाज र राष्ट्रलाई नै अपुरणिय क्षति पुग्ने हुँदा यस्ता पदार्थदेखी टाढा रहौं ।

प्रत्येक वर्ष पाठ्यक्रम परिवर्तन, भर्ना तथा मासिक शुल्कको नाममा विद्यालयद्वारा ठगि

राजविराज / वर्षैपिच्छे पाठ्यपुस्तक परिवर्तन, मनपरी शुल्क बृद्धि तथा प्रत्येक वर्ष भर्ना शुल्कको नाममा अधिकांश निजी तथा आवासिय विद्यालयले ठग्न थालेको अभिभावकहरुले गुनासो गरेका छन् ।

शिक्षा सम्बन्धि नियमावली, २०७७ को नियम ५ मा उल्लेख भए बमोजिम निजी विद्यालयहरुले विद्यालयमा एक पटक भर्ना भएका विद्यार्थीलाई अर्को वर्ष भर्ना शुल्क लिन नपाउने व्यवस्था गरेको छ । तर, सो व्यवस्थाको खिल्ली उडाउँदै सप्तरीका अधिकांश विद्यालयले विद्यार्थीहरूसँग धमाधम भर्ना शुल्क लिइरहेको र सरोकारवाला निकाय मौन बसेको गुनासो गर्दै अभिभावकहरुले यस्तो गुनासो

गरेका हुन् ।

राजविराज ७ निवासी रामाकान्त साहले स्थानिय ह्यापील्याण्ड सेकेण्ड्री स्कूलमा १० कक्षामा अध्ययनरत छोरीसँग विद्यालयले एनुअल शुल्क तीन हजार, परीक्षा शुल्क दुई हजार पाँच सय, मासिक शुल्क तीन हजार नौ सय र कम्प्युटर शुल्क तीन सय ५० गरि कूल नौ हजार सात सय पचास रुपैया लिएको गुनासो गरे ।

यस्तै गुनासो राजविराज ५ का सावित्री भा, राजेश भा, राजविराज ८ का रमेश श्रेष्ठ, राजविराज ४ का भोला अन्सारी लगायत दर्जनौ अभिभावकले गरेका छन् । अर्का अभिभावक राजविराज ३ निवासी मो.जाकिर हुसैनले यहाँका अधिकांश निजी तथा आवासिय विद्यालयहरुले शिक्षा

नियमावलीको नियम ५ र निशुल्क शिक्षा सम्बन्धि ऐन, दफा ५ को उपदफा ३ को व्यापक उल्लेघन गरेको भन्दै यसतर्फ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको समेत ध्यान पुगनुपर्ने बताए ।

यता प्रत्येक वर्ष पुस्तक प्रकाशन संस्थाबाट पाईने कमिशनको लोभमा पाठ्यपुस्तक परिवर्तन गर्ने कार्यले आफूहरु माथि थप आर्थिक भार पार्ने काम भएको अभिभावकहरुको गुनासो छ ।

राजविराज ४ का अभिषेक साहले एक निजी विद्यालयमा ४ कक्षामा पढ्ने छोराका लागि एक सेट पुस्तक किन्दा चार हजार रुपैया तिर्नु परेको बताए ।

सरकारी विद्यालयमा ४ कक्षामा पढ्ने विद्यार्थीलाई निशुल्कै पुस्तक उपलब्ध हुने भएपनि निजी विद्यालयमा पढ्ने विद्यार्थीका लागि चार हजार रुपैया पुस्तकमै मात्र खर्चिनु पर्दा आफूहरु समस्यामा पर्ने गरेको उनले पीडा पोखे । केही

निजी विद्यालयले त पुस्तक पसलको नामै तोकेर सोही पसलबाट पुस्तक किन्न बाध्य बनाएका छन् ।

प्रकाशन गृहबाट मोटो रकम कमिशन बापत लिने शर्तमा कमिशन प्रदान गर्ने प्रकाशन गृहको पुस्तक लगाउने काम खुल्लैआम भएको छ ।

कतिपय विद्यालयहरुले त पाठ्यक्रम विकास केन्द्रबाट स्वीकृति प्रदान नगरिएका पाठ्यपुस्तकहरु समेत आफूखुशी लगाएको अभिभावक

उमाशंकर साहको भनाई छ ।

यसका अतिरिक्त सरकारले निर्धारण गरेको भन्दा दुई गुणा बढी सम्म पुस्तक किन्न लगाएर कलिला बालबालिकालाई पुस्तकको भारी बोकाएर भरिया बनाउने काम समेत गरिरहेको अभिभावकहरुको गुनासो छ ।

अनुगमन गर्ने निकाय मौन रहनाले यस्ता गतिविधि गर्नेहरु हौसिएको भन्दै अभिभावकहरुले अविलम्ब यस तर्फ सरोकारवाला निकायले ध्यान दिनुपर्ने माग गरेका छन् ।

वायु प्रदूषणबाट जोगिने उपाय

➤ वायु प्रदूषणबाट श्वासप्रश्वासमा असर पर्ने भएकाले घरबाहिर निस्कँदा मास्कको प्रयोग गरौं,

➤ वातावरणमैत्री सवारी साधनको प्रयोग गरौं,

➤ दाउरा र कोइलाको सकेसम्म कम प्रयोग गरौं,

➤ निर्माणस्थल, उद्योग कलकारखाना आदिबाट निस्कने धुलो धुवाँको उचित व्यवस्थापन गरौं,

➤ श्वासप्रश्वाससम्बन्धी समस्या आएमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं,

➤ जथाभावी प्लास्टिकलगायतका वस्तु नजलाऔं,

➤ रुखविरुवा रोपौं, हरियाली बढाऔं र वनजङ्गल जोगाऔं ।

वायु प्रदूषणको असरबाट बचौं र बचाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

राधाकृष्ण मन्दिरमा १८ दिन नबित्दै पुनः चोरी

राजविराज / राजविराज ७ स्थित श्री लक्ष्मी नारायण राधाकृष्ण मन्दिरमा तीन साता नबित्दै पुनः चोरी भएको छ ।

राजविराज ७ स्थित श्री लक्ष्मी नारायण राधाकृष्ण मन्दिरमा तीन साता नबित्दै पुनः चोरी भएको छ ।

तथा इस्कान राजविराजद्वारा संचालित धार्मिक पुस्तक पसलको काउन्टरको ताल्चा फुटाएर नगद रकम चोरी भएको हो । यसअघि पनि सोही

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

व्यवसायिक खेतीमे रासायनिक खादके प्रयोग कम करु

व्यवसायिक खेतीमे रासायनिक खादके बेसी प्रयोगसे माइटके उर्वराशक्ति घटैत ज्या रहल छै । तै के लागि जैविक खाद प्रयोग करलाके बाद माइटके स्वास्थ्य मि सुधार हैछै आ उत्पादन सेहो बढै छै । जैविक खादके प्रयोग भेल्ला उत्पादित खाद्यवस्तु स्वास्थ्यके लागि पौष्टिक एवम् फाइदाजनक हैछै ।

घरायसी घासपात, गाइ-महिसके गोबर जखा सडैवाला चीजसे जैविक खाद बनायल जा सकै छै । माइटके जिवित राखैला माइट मे है बाला सूक्ष्म जीव सबके मात्रामे वृद्धि कइरके माइटके उर्वरा शक्ति बढाबैमे मदत करै छै । रोग किराके प्रकोप कम करै संगे बाइलके मजगुत सोहो बनबै छै । एतबे नई मानव स्वास्थ्यमे कोनो हानी नोक्सानी नई करै छै ।

तै खातिर व्यवसायिक खेतीमे जैविक खादके महत्वके विषयमे अपनो बुझू और दोसरोके बुझाबू ।

मधेश प्रदेश सरकार
आमसञ्चार प्राधिकरण

सम्पादकीय

तरकारी खेतीलाई अगाडि बढाऔं

सप्तरी जिल्ला कृषि सम्भावनाले भरिएको भूमि हो। यहाँको उब्जाउ जमिन, उष्ण हावापानी र मेहनती किसानहरूको उपस्थितिले तरकारी उत्पादनका लागि ठूलो सम्भावना बोकेको छ। तर, यो सम्भावनाको भरपुर उपयोग हुन सकेको छैन। अहिले पनि सप्तरीमा दैनिक उपभोग हुने अधिकांश तरकारीहरू अन्य जिल्ला वा भारतबाट आयात गरिन्छन्। यहाँका किसानहरूसँग अनुभव, श्रमशक्ति र इच्छाशक्ति दुबै छ। सहूलियतपूर्ण नीति, प्रविधिको पहुँच, बजारको सुनिश्चितता र सरकारी सहयोगको मात्र अभाव छ।

सिंचाइ सुविधाको विकास, गुणस्तरीय बीउ तथा मलको उपलब्धता, आधुनिक कृषि ज्ञान र तालिम, कृषक समूहहरूको सशक्तिकरण, र मूल्य निर्धारणमा पारदर्शिता भएमा सप्तरीले आफ्नै मात्र होइन, आसपासका जिल्लाहरूलाई पनि तरकारी आपूर्ति गर्न सक्छ। स्थानीय तह, कृषि ज्ञान केन्द्र र प्रदेश सरकारबीच समन्वयात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरी तरकारी उत्पादनलाई व्यवसायिक बनाउने बेला आएको छ। कृषकलाई सहूलियत ऋण, बीमा सुविधा र बजारीकरणमा सहयोग पुर्याइएमा युवाहरू पनि विदेश हैरिनुको सट्टा आफ्नै माटोमा टिक्न सक्नेछन्।

तसर्थ तरकारी खेतीलाई प्राथमिकतामा राखेर अघि बढाउन सके सप्तरी मात्र होइन, सिङ्गो राष्ट्रको कृषि आत्मनिर्भरता तर्फ ठुलो पाइला अगाडी बढ्ने छ।

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar

MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics (BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सरोज कुमार साह

Dr. Saroj Kumar Sah

MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore) NMC Reg. No. : 13288

हाड जोर्नी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयन्ती यादव

Dr. Jayanti Yadav

M.B.B.S. MD (Obstetrician and Gynaecologist)

हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज NMC Reg No. : 15312

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क : कृताञ्जली मेडिकल हॅल, राजविराज
Mo. No : 9842830252, 9804605569

शिक्षकहरूको आन्दोलनका कारण शैक्षिक सत्र प्रभावित

राजविराज / देशभरका सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूको आन्दोलनका कारण सप्तरीका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थी भर्ना अभियान प्रभावित भएको छ।

नयाँ शैक्षिक सत्रको शुरुवात भएको दोश्रो साता वित्तिसकेको अवस्थामा आन्दोलन संगै सृजना भएको समस्याहरूबारे कुनै पक्षले चासो देखाएउन सकेको छैन। लोकतन्त्रमा आफ्नो अधिकारको प्राप्तिका लागि संघर्ष गर्नुलाई गलत भन्न नमिले पनि त्यो संगै अरुको अधिकार हनन् गर्नु हुँदैन भने पनि मान्यता रहिआएको हो।

विद्यालय शिक्षा विधेयकको माग गर्दै देशभरिका शिक्षक चैत २० गतेदेखि काठमाडौँ केन्द्रित आन्दोलनमा छन्।

शिक्षकहरूले थालेको

आन्दोलनका कारण देशभरिका शिक्षकहरू काठमाडौँ केन्द्रित आन्दोलनमा सहभागि हुन गएपछि सामुदायिक विद्यालयको पठनपाठन, भर्ना अभियान, पाठ्यपुस्तक वितरण, एसइइ उत्तर पुस्तिका परीक्षण तथा प्रशासनिक कामकाज समेत ठप्प हुँदा पुरै शैक्षिक क्षेत्रको अवस्था गम्भिर छ।

गत शैक्षिक सत्रमा सामुदायिक विद्यालयहरूले लिएको वार्षिक परीक्षाको नतिजा पनि प्रभावित बन्नुले समग्र शैक्षिक क्षेत्र नै तहसनहस अवस्थामा पुगिसकेको हो।

प्रस्तावित विद्यालय शिक्षा विधेयकमा संशोधन तथा विगतमा भएको सहमति कार्यान्वयन गर्न माग र यसै संसद अधिवेशनबाट विधेयक पारित गर्नुपर्ने सहितका विभिन्न शर्त

राखेर आन्दोलनमा होमिएका शिक्षकहरूको माग पुरा हुनुपर्छ भन्दै सरोकारवार निकायहरूले एक्यवद्धता समेत जनाएका छन् तर, विद्यार्थीहरूको भविष्यबारे कुनैपनि पक्ष जिम्मेवार नहुँदा नयाँ शैक्षिक सत्रको शुरुवातलाई पनि खल्लो बनाएको छ।

विगतमा नेपाल शिक्षक महासंघसँग भएको सहमतिको पालना तथा विद्यालय शिक्षा विधेयक संशोधन गरि शिक्षा ऐन जारी नभएसम्म शैक्षिक आन्दोलन जारी राख्ने आन्दोलनरत शिक्षकहरूले लिएको अडान कायमै छ। पटक-पटक सकारी पक्षसँग वार्ता भएपनि उनीहरू आफ्नो अडानबाट पछि हट्न मानेका छैनन्। आन्दोलन र वार्ता जारी रहँदा त्यसको प्रभाव सप्तरीमा पनि परेको छ।

यस जिल्लामा प्रावितर्फ १

हजार ७ सय ५१, निमावितर्फ ४ सय ३४, मावितर्फ ३ सय १५, उमाविमा ६९ गरि २ हजार ५ सय ६९ शिक्षकहरू सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत रहेको शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई सप्तरीका निमित्त प्रमुख कमलनाथ यादवले जानकारी दिए। उनले तथा डेढ लाख भन्दा बढी विद्यार्थीहरू सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत रहेको बताए।

इकाई प्रमुख यादवका अनुसार सप्तरीमा ४ सय १७ वटा सामुदायिक विद्यालय रहेका छन्। तर, सम्पूर्ण शैक्षिक क्रियाकलाप ठप्प भएका कारण यहाँका विद्यार्थी र अभिभावक समेतमा चिन्ता बढेको राजविराज नगरपालिका वडा नम्बर ७ का वडा सदस्य रामानन्द देवले बताए।

मधेश मिडिया काउन्सीलका अध्यक्ष बिरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा दर्ता

राजविराज / मधेस मिडिया काउन्सिलका अध्यक्ष कमलकुमार उपाध्यायविरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा दायर भएको छ। भ्रष्टाचार मुद्दामा विशेष अदालतमा मुद्दा दर्ता भएसँगै २४ घण्टा नबित्दै निलम्बन परेका हुन्। गत सोमबार मात्रै उनले शपथ ग्रहण गरेका थिए।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग टंगालले मंगलबार उनीसहित तीन जनामाथि भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गरेको हो। सोमबार मात्रै उनलाई मधेस प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतिशकुमार सिंहले पद तथा गोपनीयताको शपथग्रहण गराएका थिए।

अख्तियारले उपाध्याय सहित बारा पचरौँता नगरपालिका तत्कालीन निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्यामप्रसाद यादव र लेखापाल हासिम मियाँ अन्सारीविरुद्ध ३ लाख ५२ हजार ५ सय ६० रुपैयाँ बिगोसहित मुद्दा विशेष अदालतमा दर्ता गरेको छ।

नगरपालिकाले गरेको टेन्डर विज्ञापन सार्वजनिक खरिद ऐन विपरीत गरेको उनीहरूमाथि आरोप छ। बोलपत्र आह्वानको सूचना सार्वजनिक खरिद ऐन बमोजिम राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गर्नुपर्ने प्रावधान छ। तर, उपाध्याय अध्यक्ष रहेको केएस मल्टिपर्पस प्रालिबाट प्रभाव दैनिक पत्रिकामा एक प्रति मात्रै पत्रिका प्रकाशन गरेर बोलपत्र आह्वानको सूचना प्रकाशित गरेको अख्तियारले जारी गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

भुक्तानी दिएको पुष्टि भएपछि तिनै जनामाथि भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा ८ को उपदफा (१) को देहाय (ड) बमोजिमको कसुर भएकोले बिगोसहित सोही ऐनको दफा ८ को उपदफा (१) बमोजिम अख्तियारले कैद पनि माग दावी गरेको छ। मधेस प्रदेशका गृह तथा सञ्चार मन्त्री राजकुमार लेखीले सो विषयमा भर्खरै

जानकारी प्राप्त गरेको र छलफल गरिरहेको बताए।

उपाध्याय नेपाल पत्रकार महासंघ बाराका पूर्व अध्यक्ष हुन्। उनले एमालेबाट प्रमुख तथा उपप्रमुख निर्वाचित भएका पालिकाहरूमा तालिम तथा विभिन्न कार्यक्रम

सञ्चालन गर्दै आएका छन्।

यसअघि मधेश प्रदेश सरकारले सोमबार मधेस प्रदेश मिडिया काउन्सिलको अध्यक्षमा कमल उपाध्याय र आमसञ्चार प्राधिकरणको अध्यक्ष पदमा जीतेन्द्र खड्गालाई नियुक्त गरेको थियो।

राप्रपाद्वारा प्रदर्शन

राजविराज / हिन्दु राष्ट्र

घोषणा, राजतन्त्र पुनः स्थापना, संघीयता खारेजी तथा पक्राउ परेका आफ्ना नेता/कार्यकर्ताको रिहाईको माग गर्दै मंगलवार राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी सप्तरीले राजविराजमा प्रदर्शन गरेको छ।

सो पार्टीको अगुवाईमा राजावादीहरूले विभिन्न नाराका साथ प्रदर्शन गर्दै आन्दोलनका क्रममा केही दिन अघि पक्राउ परेका आफ्ना नेता/कार्यकर्ताको रिहाको माग गरेका छन्।

नगर परिक्रमा पश्चात्

जिल्ला प्रशासन कार्यालय पुगेको राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीको नेता सहितको टोलीले जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा केहीबेर धर्ना दिँदै प्रमुख जिल्ला अधिकारी भोला दाहाल मार्फत प्रधानमन्त्रीलाई ज्ञापन पत्र समेत बुझाएका छन्।

राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीका जिल्ला अध्यक्ष उम्वेश्वर साह, केन्द्रिय सदस्य जया महतो, उमेश प्रसाद साह, युवा नेता सुरेश साहका साथै स्थानीयको सहभागिता रहेको थियो।

हावाहुरीको मौसममा आगलागीबाट जोगिन सर्वसाधारणलाई स्थानीय विपद जोखिम न्यूनिकरण समितिको अपिल

- विहान ९ बजेसम्म खाना पकाई चुल्होमा रहेको आगो राम्ररी निभाऔं।
- खाना पकाउँदा खर पत्करको प्रयोग भएमा आगलागी हुन सक्छ की भनेर पूरै सावधानी अपनाउने गरौं र चुल्हो नजिक एक जना अनिवार्य बस्ने बानी बसालौं।
- दिउँसोको समयमा हावाहुरी चल्ने हुँदा विहान ९ बजेपछि चुल्हो बाल्नुपर्ने कुनै काम नगरौं।
- घर नजिक थ्रेसर सञ्चालन नगरी घरदेखि टाढा चौर वा खेतमा सञ्चालन गर्ने गरौं।
- सलाई, लाइटर, मट्टितेल लगायतका अन्य पेट्रोलियम पदार्थ बालबालिकाको पहुँचभन्दा टाढा राख्ने बानी बसालौं।
- घरमा एक बाल्टीन वा अन्य भाडोमा पानी २४सै घण्टा राख्ने बानी बसालौं।
- गुहालीमा घुर बाल्दा सावधानी अपनाउने गरौं।
- घरको कुनै सजिलो ठाउँमा २/४ बोरा बालुवा राख्ने गरौं जसले गर्दा कहिँ आगलागी भयो भने निभाउन सहयोग हुन्छ।
- घर तथा गुहालीमा लगाइएको टाटी राम्रोसँग माटोले दुवैतर्फ लिपपोत गर्ने गरौं।
- आगोबाट हुने जोखिम तथा धनजनको क्षति बारेमा परिवारका सदस्यहरूलाई जानकारी गराई सजग र सतर्कता अपनाउने बानी बसालौं।
- गाउँमा बारुणयन्त्र आउने जाने बाटो खुल्ला राखौं र बारुणयन्त्रलाई पोखरीबाट पानी भर्न र आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहयोग गरौं।
- गाउँका पोखरीहरूमा पानी सञ्चित राख्ने बानी बसालौं।
- गाउँमा कसैले आगो जथाभावी राखेको छ भने गाउँ घरमा त्यसरी आगो खुल्ला राख्नु हुँदैन भनेर सचेत गराउने गरौं।
- कहीं कतै आगलागी भएमा नजिकको प्रहरी चौकी वा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको कन्ट्रोलको नम्बर ९८५२८९०२७० वा १०० नम्बरमा जानकारी गराऔं।
- कसैको ज्यान वा सम्पत्तिमाथि आगजनी गर्ने अपराध भएकोले यस्तो कार्यमा सहभागी नहोऔं।
- आगजनी घटनालाई न्यूनिकरणको लागि प्रहरीसँग सहकार्य गरौं र जनधनको क्षति हुनबाट बचौं र बचाऔं।
- आगलागी प्रकोप उद्धारको सामग्रीहरू जस्तै बाल्टिन, जग, बेल्चा, गैती, डोरी, स्ट्रचर, प्राथमिक उपचारको सामग्रीहरू, आगलागी उद्धारको लागि लगाउने कपडा भएसम्म व्यवस्था गरी राखौं।

अनुरोधकर्ता

शम्भुनाथ नगरपालिका, सप्तरी

डिजिटल मिडिया र नेपाली सञ्चार उद्योगको रुपान्तरण

राजु श्रेष्ठ

डिजिटल प्रविधिको विकाससँगै नेपाली सञ्चारमाध्यमहरूको स्वरूपमा पनि आमूल परिवर्तन आएको छ । परम्परागत सञ्चारमाध्यमहरू (छापा, रेडियो र टेलिभिजन)बाट डिजिटल प्लेटफर्मतर्फको रुपान्तरणले सञ्चारको पहुँच, स्वरूप, सामग्री र प्रभावलाई व्यापक बनाएको छ । यति बेला युट्युब, फेसबुक, टिकटक र अन्य सामाजिक सञ्जाल माध्यमहरू जनमानसमा प्रभावशाली बन्दै गएका छन् । यसले मिडिया मात्र होइन, रोजगारी, शिक्षा, अर्थतन्त्र, सूचना पहुँच र जनचेतनाको स्वरूपमा समेत ठूलो प्रभाव पारेको छ ।

वर्तमान अवस्था:

नेपालमा यति बेला विश्ववजारका प्रायः सबै डिजिटल मिडियाको प्रयोग भइरहेको छ । विशेष गरी सन् २०१५ पछि विकासमा गति वृद्धि भएको हो । दूरसञ्चार सेवाप्रदायकले फोरजी सेवा शुरु गरेपछि देशभर इन्टरनेटको पहुँच विस्तार भयो । त्यससँगै डिजिटल सामग्री उत्पादकको संख्या उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भएको छ । सन् २०२५ को प्रारम्भसम्म आइपुग्दा नेपालमा मोबाइल इन्टरनेट प्रयोगकर्ताको संख्या भन्डै २ दशमलव ७ करोड पुगेको तथ्यांक पाइन्छ ।

अहिले युट्युब, फेसबुक, टिकटकलगायतका प्लेटफर्ममा सक्रिय सामग्री उत्पादकहरूको संख्या लाखको संख्यामा पुगेको छ । युट्युबबाट आम्दानी गर्ने नेपाली सामग्री निर्माताको संख्या उल्लेख्य छ । सन् २०२४ को तथ्यांकअनुसार नेपालमा १ हजार ५ सयभन्दा बढी युट्युब च्यानलहरूले मासिक हजार डलरभन्दा बढी आम्दानी गर्न सफल भएका छन् ।

एक अपुष्ट तथ्यांकअनुसार नेपालमा फेसबुकका १ करोड २० लाख भन्दा बढी नेपाली सक्रिय प्रयोगकर्ता, युट्युबका १ करोड सक्रिय दर्शक, टिकटकका ९० लाख, इन्स्टाग्रामका ४० लाख, लिडदेनका करिब ७ लाख प्रोफेसनल प्रयोगकर्ता रहेको अनुमान छ । यी तथ्यांकहरूले नेपालमा डिजिटल मिडियाका लागि ठूलो दर्शक वर्ग रहेको देखाउँछ ।

रोजगारी र उद्यमशीलतामा नयाँ आयाम:

डिजिटल मिडियाको विकाससँगै नयाँ प्रकारका रोजगारी सिर्जना भएका छन् । सामग्री सम्पादन, भिडियोनिर्माण, अनलाइन पत्रकारिता, ग्राफिक्स डिजाइन, एनिमेसन, डिजिटल मार्केटिङ, एसईओ विशेषज्ञता, इमेल तथा बजार प्रवर्द्धन, सामाजिक सञ्जाल

व्यवस्थापनजस्ता क्षेत्रमा धेरै युवाहरू सक्रिय भएका छन् । बेरोजगारी समस्याले थिचिएको नेपाली युवा पुस्ता अब डिजिटल प्लेटफर्मबाटै आफ्नो उद्यम शुरु गर्न थालेका छन् । युट्युब, फेसबुक भिडियो, टिकटक, पोडकास्ट र न्यूज पोर्टलजस्ता माध्यमहरूबाट आय आर्जन गर्न सकिने संरचना तयार हुँदै गएको छ ।

आम्दानीका स्रोतहरू:

डिजिटल मिडियाबाट आम्दानी गर्न ब्रान्ड स्पान्सरसिप र इन्फ्लुएन्सर मार्केटिङ, ई-कमर्स इन्टेग्रेसन, ई-लर्निङ प्लेटफर्म निर्माण गर्ने सम्भावना छ । नेपालमा लोकप्रिय डिजिटल मिडिया विधाहरूमा भिडियो कन्टेन्ट, लोकसंस्कृति, हास्य, मोटिभेसन, अनलाइन समाचार पोर्टल र पोडकास्ट अगाडि छन् । डिजिटल मिडियाबाट हुने आम्दानीको प्रमुख स्रोतहरूमध्ये देशभित्रको विज्ञापनबाहेक युट्युबबाट गुगल एडसेन्स, प्रायोजन, उत्पादन विक्री, मार्केटिङ प्रमुख छन् । युट्युबबाट ६-१२ महिनाको प्रयासपछि आम्दानी शुरु गर्न सकिन्छ भने फेसबुक र टिकटकमा ३-६ महिनामै विज्ञापन वा गिफ्टमार्फत आय शुरु हुन्छ । न्यूज पोर्टलबाट गुगल एडसेन्स र सदस्यता शुल्कमार्फत १२-२४ महिनामा आम्दानी हुने गरेको देखिन्छ ।

नेपालमा विज्ञापन बजारको अवस्था:

देशको कूल गार्हस्थ्य उत्पादन (जीडीपी)को १ प्रतिशतभन्दा न्यून रकम बराबरको विज्ञापन बजार रहेको छ । विज्ञापन बोर्डका लागि कम्प्युनिकेसन एन्ड रिसर्च इनिसिएटिभ नेपालले २०७९/८० मा गरेको अध्ययनअनुसार पत्रपत्रिका, रेडियो र टेलिभिजनमा छुटअधिको विज्ञापनको कुल कारोबार ३० अर्ब ६१ करोड ८० लाख र छुटपछिको कारोबार १३ अर्ब २३ करोड १९ लाख रुपियाँ रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नेपालको जीडीपी ४२ खर्ब ६६ अर्ब ३२ करोड हुँदा नेपालमा विज्ञापनको बजार छुटअधि ३० अर्ब ६१ करोड ८० लाख रहेको देखिएको छ । जसअनुसार विज्ञापन बजारको हिस्सा जीडीपीको ०.७५ प्रतिशतको हाराहारी देखिन्छ ।

राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालयले नेपालको जीडीपी साढे ५७ खर्ब रुपियाँ रहेको आँकलन गरिरहेका बेला उल्लिखित तथ्यांकलाई आधार मान्ने हो भने यति बेला नेपालको विज्ञापन बजार ५० अर्ब रुपियाँ हाराहारीको हुनुपर्ने हो । तर, परम्परागत मिडिया (पत्रपत्रिका, रेडियो, टीभी)मा विज्ञापन प्रवाहको अवस्थालाई बजार विस्तार त्यति

ठूलो आकारमा भएको देखिंदैन । विज्ञापन बजार संकुचन हुँदै जाँदा परम्परागत माध्यमभन्दा वैकल्पिक माध्यम डिजिटल मिडियामा विज्ञापन प्रवाह हुने क्रममा तीव्र वृद्धि भइरहेको छ । औसत वार्षिक १५ प्रतिशतका दरले विज्ञापन बजार वृद्धि हुँदै गएको विभिन्न तथ्यांकले देखाउँछ । जसअनुसार हाल नेपालमा १५ देखि १८ अर्ब रुपियाँको खुद विज्ञापन बजार (छुटपछिको) रहेको मानिन्छ । तर, पत्रपत्रिका, रेडियो, टीभीमा १० अर्बभन्दा कम विज्ञापन प्रवाह हुने गरेको छ ।

जसमध्ये करिब ६० प्रतिशत सरकारी कार्यालयको रहेको छ । उल्लिखित तथ्यांकका आधारमा विश्लेषण गर्ने हो भने ७ अर्ब रुपियाँभन्दा बढीको विज्ञापन वैकल्पिक माध्यम (डिजिटल प्लेटफर्म, होडिङ बोर्ड, डिस्ले बोर्ड, पर्चा, पम्पलेट आदि) मार्फत गइरहेको छ । एडस्टार नामक संस्थाले सन् २०२० मा गरेको अध्ययनअनुसार नेपालमा डिजिटल प्लेटफर्ममार्फत गरिने विज्ञापन १ अर्ब रुपियाँको थियो । त्यसरी गरिने विज्ञापन हरेक वर्ष ३५ प्रतिशतसम्मले वृद्धि हुँदै गएको छ । तर, कोभिड महामारीपछि पत्रपत्रिकामा हरेक वर्ष ३० देखि ३५ प्रतिशत, रेडियोमा १० देखि १५ प्रतिशत, टेलिभिजनमा ८ देखि १० प्रतिशतका दरमा विज्ञापन घटेको अध्ययनले देखाएको छ । हाल विज्ञापनको प्रवृत्ति हेर्ने हो भने पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजनलगायत परम्परागत माध्यहरूबाट अनलाइन वा डिजिटल माध्यमतर्फ विज्ञापन स्थानान्तरण हुने गरेको देखिन्छ ।

विज्ञापन स्थानान्तरण:

प्रविधिको द्रुत विकास र उपभोक्ताहरूमा देखिएको बदलिँदो व्यवहार एवं जीवनशैली मुख्य कारण हो । जसका आधारमा भविष्यको विज्ञापन क्षेत्र डिजिटल विज्ञापनले वर्चश्व कायम गर्ने सहज अनुमान गर्न सकिन्छ । अहिलेको विज्ञापन बजार हेर्दा डिजिटल प्लेटफर्म तथा सामाजिक सञ्जालमा ५० प्रतिशतभन्दा बढी विज्ञापन गइसकेको छ । आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा १४ अर्ब ७० करोड रुपियाँ बराबरको बजार

आर्थिक वर्ष २०७९/८० सकिँदा १२ अर्ब ५५ करोड रुपियाँमा भरेको नेपाल विज्ञापन संघ (आन) को अध्ययनले देखाएको छ । बजार विज्ञहरु भन्छन्, नेपालको विज्ञापन बजारको अवस्था विग्रिएको होइन, टूयाक मात्रै परिवर्तन भएको हो । अनलाइन तथा डिजिटल माध्यमको विकास र विस्तारसँगै रेडियो, टेलिभिजन र पत्रपत्रिकालगायत परम्परागत माध्यममा प्रकाशन तथा प्रसारण हुने विज्ञापन क्रमिकरूपमा बढ्दै गएको देखिन्छ । भविष्यमा परम्परागत मिडिया प्राप्त गर्दै आएको लोककल्याणकारी विज्ञापन पनि स्थान्तरण हुने प्रबल सम्भावना छ । अहिले वार्षिक ३०/३५ करोडको हाराहारीमा हुँदै आएको उक्त विज्ञापन खर्चको ७० प्रतिशत औचित्यहीन देखिएको अध्ययन देखाएको छ ।

बजार संकुचन हुँदै जानुको कारण:

विज्ञापन बजार देशको अर्थतन्त्रसँग जोडिएकाले आर्थिक गतिविधिसँग जोडिन्छ । सन् १९९० देखि देशले उदार अर्थतन्त्र अँगालेपछि, सञ्चारमाध्यमको तीव्र विकास भएसँगै विज्ञापन क्षेत्रले गति लिन थाल्यो । तर माओवादी द्वन्द्व, तराई आन्दोलनदेखि भूकम्प र कोभिड माहामारीलगायतका कारण अर्थतन्त्र शिथिल बन्दै गयो । त्यसको प्रत्यक्ष असर विज्ञापन बजारमा पनि प्यो । त्यसबाहेक विभिन्न नीतिगत तथा व्यावहारिक समस्याहरू पनि आउन थाले । मदिरा तथा सुर्तीजन्य पदार्थको विज्ञापनमा रोक, विमा, शिक्षा, स्वास्थ्यलगायत क्षेत्रमा सीमा निर्धारण तथा विज्ञापनलाई ब्रान्ड स्थापित गराउने माध्यमभन्दा पनि फजुल खर्चका रुपमा लिने सोच, कर्पोरेट कल्चर विकास नहुनुलगायतका कारण पनि मुख्यरूपमा देखिएको छ ।

त्यस्तै नेपालमा विदेशी ब्रान्डका आयातीत वस्तुको खपत उल्लेख्य मात्रामा भए पनि तिनीहरूको विज्ञापन निकै कम मात्रामा भइरहेको पाइन्छ । विज्ञापनका लागि तिनीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति तथा कानून नहुँदा विज्ञापनको आकार आशातीत रूपमा बढ्न नसकेको मात्रै

होइन सरकारको राजस्वसमेत गुमिरहेको अवस्था छ । पछिल्लो समय सामाजिक सञ्जालमा विज्ञापन दिने प्रवृत्ति बढ्न थालेसँगै राजस्वमा थप क्षति भएको छ । आनको तथ्यांकअनुसार विज्ञापन एजेन्सीहरूबाट सरकारले ३ करोडभदा बढी राजस्व प्राप्त गर्दछ भने सञ्चारमाध्यमबाट पनि सोभन्दा बढी राजस्व प्राप्त गरेको छ । तर, डिजिटल प्लेटफर्म भएको खर्चले अपारदर्शिता बढाएको छ ।

आवश्यक सीप:

डिजिटल मिडियामा सफल हुन विविध सीप आवश्यक पर्छ । जसमा सामग्री सिर्जना, भिडियो सम्पादन, कथावाचनको कला, मोसन ग्राफिक, ग्राफिक डिजाइन, इन्फोग्राफिक, एनिमेसन, सामाजिक सञ्जाल व्यवस्थापन, वेबसाइट डिजाइन र विकास, एसईओ म्यानेजमेन्ट, डिजिटल मार्केटिङ, सामाजिक सञ्जाल विज्ञापन (फेसबुक/गुगल विज्ञापन), वेब डेभलपर, सामग्री व्यवस्थापन प्रयोग, मोबाइल एप विकास, कन्टेट क्रिएटर, एडिटरजस्ता क्षेत्रहरू पर्दछन् ।

अवसर र चुनौतीहरू:

नेपालमा डिजिटल मिडियाले अवसरहरू प्रदान गरिरहेको छ । विशेष गरी नवप्रवर्तनशील सोच भएका युवाहरूका लागि सजिलो उद्यमशीलता, न्यून पूँजीमा व्यवसाय शुरु गर्न सकिने, गाउँदेखि शहरसम्म डिजिटल पहुँच विस्तार, वैदेशिक रोजगारमा जानुपर्ने बाध्यता कम गर्ने विकल्प दिने । तर, सामग्रीको गुणस्तरमा एकरूपता अभाव छ, अनलाइन दुरुपयोग र भ्रामक सूचनाको समस्या बढ्दो छ, कानुनी तथा नीति निर्माणमा ढिलासुस्ती, उच्च प्रतिस्पर्धा र नक्कली फलोअर्सको विगबिगी पनि व्याप्त छ ।

डिजिटल साक्षरता र नीतिगत सुधारको आवश्यकता:

सरकारले डिजिटल मिडियालाई अबको आर्थिक र सामाजिक विकासको प्रमुख आधारको रूपमा स्वीकार गरी नीतिगत सुधार आवश्यक छ । डिजिटल विज्ञापन नीति, अनलाइन पत्रकारिता मापदण्ड, सामाजिक सञ्जाल नियमन, डेटा सुरक्षा

कानून, बजार प्रवर्द्धन तथा ई-कमर्स कर व्यवस्था, सामग्री अधिकार र कपीराइट कानून सुधारको आवश्यकता देखिन्छ ।

परम्परागत मिडियामाथि कालो बादल:

समयसापेक्षरूपमा परम्परागत मिडिया परिवर्तन हुन नसकेकाले पनि विज्ञापनदाताहरू डिजिटल सञ्चारमाध्यमतर्फ आकर्षित हुन थालेको देखिन्छ । डिजिटल प्लेटफर्ममार्फत सूचना प्रवाहमा सहजता, विज्ञापनको तत्काल प्रभाव पर्ने, डिजिटल माध्यमको अनुगमन गर्न सहज, विज्ञापनमा आकर्षक शैली अपनाउनु तथा प्रयोगकर्ताको बढ्दो संख्याले पनि परम्परागत माध्यमको आकर्षण घटेको हो । यद्यपि पत्रपत्रिका, रेडियो, टेलिभिजनजस्ता परम्परागत सञ्चारमाध्यमहरूमा पनि विज्ञापन गर्ने क्रम रोकिएको छैन । तर, डिजिटल मिडिया आएपछि तुलनात्मकरूपमा कम प्राथमिकतामा परेको छ । तर कतिपयले भने परम्परागत माध्यममा विज्ञापनमा आएको गिरावट क्षणिक भएको र यिनीहरूको प्रभाव विस्तारै पुनर्स्थापित हुने अनुमान गर्छन् ।

अन्त्यमा, डिजिटल मिडिया अब सूचना प्रवाहको मात्रै माध्यम होइन, रोजगारी, उद्यमशीलता, शिक्षा, सामाजिक सचेतना र आर्थिक विकासको आधार बनिसकेको छ । नेपालमा यसको दिगो विकासका लागि युवा, सरकार, निजी क्षेत्र र अन्तर्राष्ट्रिय साभ्ेदारबीच सहकार्य आवश्यक छ । सही नीति, सीप विकास, संरचना विस्तार र डिजिटल साक्षरताको सुनिश्चितता हुँदै जाने हो भने नेपालले डिजिटल मिडियाको माध्यमबाट समावेशी र दिगो विकासको दिशा लिन सक्छ । स्मार्टफोन र इन्टरनेटको पहुँच बढ्दै जाँदा दर्शकहरूको रूचि डिजिटल सामग्रीतर्फ सदैँ गएको छ । विज्ञापनदाताले परिणाम मापन गर्न सकिने प्लेटफर्मलाई प्राथमिकता दिने भएको हुँदा हाल सञ्चालनमा रहेका परम्परागत सञ्चारमाध्यमले आफूलाई रुपान्तरण गर्दै डिजिटल प्लेटफर्ममा पनि लैजान जरुरी छ । न्युजअफ नेपालबाट

हावाहुरीको मौसममा आगलागीबाट जोगिन सर्वसाधारणलाई स्थानीय विपद जोखिम न्यूनिकरण समितिको अपिल

- विहान ९ बजेसम्म खाना पकाई चुल्होमा रहेको आगो राम्ररी निभाऔं ।
- खाना पकाउँदा खर पत्करको प्रयोग भएमा आगलागी हुन सक्छ की भनेर पूरै सावधानी अपनाउने गरौं र चुल्हो नजिक एक जना अनिवार्य बस्ने बानी बसालौं ।
- दिउँसोको समयमा हावाहुरी चल्ने हुँदा विहान ९ बजेपछि चुल्हो बाल्नुपर्ने कुनै काम नगरौं ।
- घर नजिक थ्रेसर सञ्चालन नगरी घरदेखि टाढा चौर वा खेतमा सञ्चालन गर्ने गरौं ।
- सलाई, लाइटर, मट्टितेल लगायतका अन्य पेट्रोलियम पदार्थ बालबालिकाको पहुँचभन्दा टाढा राख्ने बानी बसालौं ।
- घरमा एक बाल्टीन वा अन्य भाडोमा पानी २४सै घण्टा राख्ने बानी बसालौं ।
- गुहालीमा घुर बाल्दा सावधानी अपनाउने गरौं ।
- घरको कुनै सजिलो ठाउँमा २/४ बोरा बालुवा राख्ने गरौं जसले गर्दा कहिँ आगलागी भयो भने निभाउन सहयोग हुन्छ ।
- घर तथा गुहालीमा लगाइएको टाटी राम्रोसँग माटोले दुवैतर्फ लिपपोत गर्ने गरौं ।
- आगोबाट हुने जोखिम तथा धनजनको क्षति बारेमा परिवारका सदस्यहरूलाई जानकारी गराई सजग र सतर्कता अपनाउने बानी बसालौं ।
- गाउँमा बारुणयन्त्र आउने जाने बाटो खुल्ला राखौं र बारुणयन्त्रलाई पोखरीबाट पानी भर्न र आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहयोग गरौं ।
- गाउँका पोखरीहरूमा पानी सञ्चित राख्ने बानी बसालौं ।
- गाउँमा कसैले आगो जथाभावी राखेको छ भने गाउँ घरमा त्यसरी आगो खुल्ला राख्नु हुँदैन भनेर सचेत गराउने गरौं ।
- कहीं कतै आगलागी भएमा नजिकको प्रहरी चौकी वा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको कन्ट्रोलको नम्बर ९८५२८९०२७० वा १०० नम्बरमा जानकारी गराऔं ।
- कसैको ज्यान वा सम्पत्तिमाथि आगजनी गर्ने अपराध भएकोले यस्तो कार्यमा सहभागी नहोऔं ।
- आगजनी घटनालाई न्यूनिकरणको लागि प्रहरीसँग सहकार्य गरौं र जनधनको क्षति हुनबाट बचौं र बचाऔं ।
- आगलागी प्रकोप उद्धारको सामग्रीहरु जस्तै बाल्टिन, जग, बेल्टा, गैंती, डोरी, स्ट्रचर, प्राथमिक उपचारको सामग्रीहरु, आगलागी उद्धारको लागि लगाउने कपडा भएसम्म व्यवस्था गरी राखौं ।

अनुरोधकर्ता

महादेवा गाउँपालिका, सप्तरी

नगरवासी पीडित संघर्ष समितीद्वारा दोश्रो चरणको आन्दोलनका कार्यक्रम घोषणा

राजविराज / लालपूर्जा विहीन राजविराज नगरवासी पीडित संघर्ष समितिले लालपूर्जा पाउनु पर्ने माग गर्दै दोश्रो चरणको आन्दोलनको घोषणा गरेको छ ।

प्रथम चरणमा बजार बन्द र विरोध प्रदर्शनका कार्यक्रम सम्पन्न गरेका राजविराज नगरवासी पीडित संघर्ष समितिले दोश्रो चरणको आन्दोलनका कार्यक्रम घोषणा गरेको हो ।

मंगलवार राजविराजस्थित गजेन्द्र चौकमा पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरी संघर्ष समितीका संयोजक इरसाद अन्सारीले माग पुरा गराउन थप दबाव दिने उद्देश्यले बैशाख १८ गते नगर क्षेत्रको सबै घर र पसलमा कालो भण्डा

भुण्ड्याइने, बैशाख १९ गते गजेन्द्र चौकमा मागका पक्षमा हस्ताक्षर संकलन अभियान, बैशाख २१ गते नापी कार्यालयमा कामकाज ठप्प पार्ने गरी धर्ना र बैशाख २२ गते राजविराज नगरपालिका कार्यालयमा धर्ना दिने कार्यक्रम घोषणा गरेका छन् ।

यसअघि प्रथम चरणको आन्दोलनका क्रममा स्थानीय प्रशासन, सुरक्षा निकायका प्रमुख र सरोकारवाला निकायका प्रमुखको उपस्थितीमा गत फागुन १८ गते भएको सहमती कार्यान्वयनमा ढिलाई भएको भन्दै नगरवासीको तर्फबाट गठित संघर्ष समितिले दोश्रो चरणको आन्दोलन कार्यक्रम घोषणा गरेको हो ।

बि.स. २०१६ सालमै नगरपालिका घोषणा भएर नगरको मुख्य सडक मेनरोड तथा भित्री सडकको दायाँ बायाँ रहेका ५ हजार २ सय परिवार वर्षौं देखी लालपूर्जा पाउन सकेका छैनन । मालपोत कार्यालयबाट विगत ८ वर्ष देखी रोक्का प्रकृया तथा राजविराज नगरपालिका कार्यालयबाट नक्शापास लगायतका कार्य बन्द भएपछी स्थानीय समस्यामा परेको संघर्ष समिती तथा वार्ता समितिका सदस्य दिपेन्द्र चौधरीको भनाई छ ।

संघर्ष समितीले नगरका विटौरी र ब्लक जग्गामा पुस्तौं देखी वसोवास गर्दै आएका ५ हजार भन्दा बढी परिवारलाई

लालपूर्जा प्रदान गरिनु पर्ने, राजविराज वसर्पाकको संचालन, सीमानाका क्षेत्रमा विषादी परिक्षणका लागी क्वारेन्टाईनको व्यवस्था, लामो समय देखी बन्द रहेको छोटी भन्सार कार्यालयहरुको संचालन, लामखुटे नियन्त्रणका लागी औषधी छर्कने व्यवस्था, हटियामा निर्माणाधिन कप्लेक्सको अविलम्ब निर्माण कार्य सकाएर व्यापारीलाई हस्तान्तरण लगायतका ८ बुंदे माँग अधि सारेका छन ।

भण्डै ६५ वर्ष देखी संघर्षरत विटौरी र ब्लक जग्गामा वसोवास गर्दै आएका राजविराज नगरपालिकाका ५ हजार भन्दा बढी परिवार अभै लालपूर्जा पाउने आस लगाइरहेका छन् ।

अन्तर्राष्ट्रिय समाचार

इरानको बन्दरगाहमा शक्तिशाली विस्फोट : ५ सय १६ जना घाइते

तेहरान / इरानको दक्षिणी प्रान्त होर्मोजगानस्थित महत्वपूर्ण बन्दरगाह शाहिद राजीमा शनिवार भएको एक शक्तिशाली विस्फोटमा घाइते हुनेहरुको सङ्ख्या ५१६ पुगेको छ ।

सरकारी टेलिभिजनले आपतकालीन सेवाहरुलाई उद्धृत गर्दै जनाएको अनुसार “५१६ जना घाइते भएका छन् र सयौंलाई नजिकैका स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा स्थानान्तरण गरिएको छ ।”

यसअघि इरानको सरकारी समाचार संस्था आइआरएनएले देशको आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा सङ्गठनका प्रवक्ता बाबक येक्तापारस्तलाई उद्धृत गर्दै ४०६ जना घाइते भएको जानकारी दिएको थियो । प्रवक्ताका अनुसार, घटनास्थलमा १५ वटा एम्बुलेन्स र चार वटा एम्बुलेन्स बसहरु तुरुन्तै परिचालन गरिएको थियो ।

विस्फोट ग्यास ट्याङ्कीमा भएको बताइएको छ, जसले गर्दा आकाशमा बाक्लो धुवाँ देखिएको र वरपरका भवन तथा सवारीसाधनहरुमा ठूलो क्षति पुगेको छ ।

सम्बन्धित निकायहरुले घटनाको कारणबारे अनुसन्धान गरिरहेका छन् । उद्धार तथा राहत टोलीहरु घटनास्थलमा सक्रिय रूपमा कार्यरत छन् भने सुरक्षाका दृष्टिले बन्दरगाहका सबै गतिविधिहरु हालका लागि स्थगित गरिएको छ ।

अर्धसरकारी समाचार संस्था तास्नीमका अनुसार मृत्युको आधिकारिक पुष्टि भइसकेको छैन, तर घाइतेहरुको सङ्ख्या अभै बढ्न सक्ने अनुमान गरिएको छ । एजेन्सी

पुटिनसँग फरक तरिकाले व्यवहार गर्नुपर्ने हुन सक्छ : ट्रम्प

वासिङ्टन / अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले हालैका दिनमा युक्रेनका नागरिक क्षेत्रमा भएका रूसी आक्रमणप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै रूसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिन सम्भवतः ‘युद्ध अन्त्य गर्न इच्छुक नहुन सक्ने’ बताउनुभएको छ ।

युक्रेनी राष्ट्रपति भोलोडिमिर जेलेन्स्कीसँग रोममा सम्पन्न भेटपछी ‘ट्रुथ सोसल’ मार्फत व्यक्त विचारमा ट्रम्पले पुटिनसँग व्यवहार गर्ने तरिकामा फेरबदल हुन सक्ने सङ्केत पनि गर्नुभएको छ । “नागरिक क्षेत्रमा, शहर र गाउँहरुमा क्षेप्यास्त्र आक्रमण गर्नुको कुनै जायज कारण देखिँदैन । यसले मलाई यस्तो अनुभूति दिएको छ कि पुटिन सम्भवतः युद्ध अन्त्य गर्न गम्भीर हुनुहुन्न,” ट्रम्पले उल्लेख गर्नुभयो ।

“उहाँले मलाई केवल समय कटाइरहनु भएको जस्तो लाग्छ र अब उहाँप्रति फरक रणनीति अपनाउनुपर्ने हुनसक्छ? अहिले धेरै निर्दोष मानिसहरू मारिइरहेका छन् ।”

यसैबीच, क्रेमलिनले जनाएको अनुसार, रूसी राष्ट्रपति पुटिनले शुक्रबार मस्कोमा अमेरिकी प्रतिनिधि स्टिभ विटकोफसँगको भेटमा युक्रेनसँग बिना पूर्वशर्त वार्ता गर्न तयार रहेको बताउनुभएको छ । एजेन्सी

गाजामा पाँच वर्षे युद्धविरामका लागि सबै बन्धकको रिहा गर्ने हमासको प्रस्ताव

कायरो / गाजामा जारी युद्ध अन्त्यका लागि हमासले सबै बन्धकलाई रिहा गर्ने र इजरायलद्वारा पाँच वर्षका लागि युद्धविराम गर्ने सहमतिका लागि नयाँ प्रस्ताव अधि सारेको हमास निकट एक अधिकारीले शनिवार बताएका छन् ।

हमासको एक प्रतिनिधिमण्डल इजिप्टका मध्यस्थकर्ताहरूसँग१८ महिना लामो युद्धबाट कसरी बाहिर निस्कने भन्ने विषयमा कायरोमा छलफल गरिरहेको छ ।

हमासका एक अधिकारीले नाम नबताउने शर्तमा एएफपीसँग भने, “प्यालेस्टिनी लडाकू समूह ‘एउटै चरणमा कैदीहरुको आदानप्रदान र पाँच वर्षका लागि युद्धविरामका लागि तयार रहेको’ छ ।”

युद्धविरामका लागि पछिल्लो प्रयास इजरायलको प्रस्तावपछि आएको हो, जसलाई हमासले यसै महिनाको सुरुमा ‘आंशिक’ भन्दै अस्वीकार गरेको थियो र यसको साटो सन् २०२३ को अक्टोबर ७ मा इजरायलमाथि भएको आक्रमणबाट प्रज्वलित युद्ध रोक्न ‘विस्तृत’ सम्झौताको माग गरेको थियो ।

इजरायली प्रस्तावमा १० जना जीवित बन्धकहरुको फिर्तीको बदलामा ४५ दिनको युद्धविराम प्रस्ताव गरिएको छ ।

हमासले युद्धविराम सम्झौताले युद्ध अन्त्य गर्नुपर्ने, गाजापट्टीबाट इजरायली सेनाको पूर्ण फिर्ता हुनुपर्ने र घेराबन्दी गरिएको क्षेत्रमा मानवीय सहायता बढाउनुपर्ने माग गर्दै आएको छ ।

इजरायलले सन् २०२३ मा भएको आक्रमणमा समातिएका सबै बन्धकलाई फिर्ता गर्न र हमासको निःशस्त्रीकरणको माग गर्दै आएको छ ।

गाजामा दुई महिना लामो युद्धविरामपछि इजरायलले पुनः आक्रमण गरेको एक महिनाभन्दा बढी समयपछि हमासका एक अधिकारीले यसै साताको सुरुमा कायरोमा रहेको आफ्नो प्रतिनिधिमण्डलले युद्धविरामका लागि ‘नयाँ विचार’ बारे छलफल गर्ने बताएका थिए । एजेन्सी

शिक्षा विकास इकाई कार्यालयमा तालाबन्दी, सामाजिक विकासको खोलियो

राजविराज / शिक्षा विकास इकाई कार्यालय सप्तरीको कार्यालयमा गत आइतबार तालाबन्दी गरिएको छ । विभिन्न विद्यालयहरुको शिक्षा विकास तथा भौतिक निर्माण कार्यका लागि मधेश प्रदेशबाट पठाइएको चिठीहरु सम्बन्धीत वडाहरुमा अभै नपुगेको भन्दै उक्त तालाबन्दी गरिएको हो ।

यता सामाजिक विकास इकाई कार्यालय सप्तरीमा जनमत पार्टीका नेता कार्यकर्ताले लगाएको ताला गत आइतबार खोलिएको छ ।

सम्बन्धीत वडा कार्यालयहरुमा विकासीय योजनाहरुको चिठी नपुगेको भन्दै जिल्लाको विभिन्न राजनीतिक दलका नेता, कार्यकर्ता, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरुको अगुवाईमा तालाबन्दी गरिएको छ ।

नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका केन्द्रिय सचिव तुलसी थारुले अधिकांश विकासीय योजनाका चिठीहरु प्रदेश राजधानी जनकपुरमै कमिशन लिई बिक्रि गरेको तथा बाँकी रहेका चिठीहरु व्यक्ति व्यक्तिहरुले कमिशन लिएर बेच्ने गरेको थाहा पाएपछी तालाबन्दी

गर्न बाध्य भएको बताए ।

थारु कल्याणकारिणी सभाका जिल्ला सचिव मिलन लेखीले विद्यालय जस्तो संवेदनशिल क्षेत्रमा समेत राजीनितकरणका कारण शिक्षाको स्तर घट्दै जाँदा त्यसको बाधक राजनीतिक दल नै रहेकोले बाध्य भई तालाबन्दी गर्नुपरेको लाचारी सुनाए ।

यस्तै सामाजिक विकास इकाई कार्यालय सप्तरीमा जनमत पार्टीका नेता कार्यकर्ताले लगाएको

ताला गत आइतबार खोलिएको छ ।

कार्यालय प्रमुख शुशील कुमार भ्मा र जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रतिनिधि डम्बर कुमार खंग, जनमत पार्टीका नेता भगवती प्रसाद यादव र भूपेन्द्र प्रसाद सहितको बैठकमा जनमत पार्टीका संसदीय दलका नेता महेश प्रसाद यादवको अगुवाई कार्यालयमा लगाईएको ताला खोल्ने निर्णय भएको हो ।

गत चैत २९ मा खेलकुद तथा

सवारी ज्यान मुद्दाका दुई फरार अभियुक्त पक्राउ

राजविराज / सवारी ज्यान मुद्दाका दुई फरार अभियुक्त पक्राउ परेका छन् । पक्राउ पर्नेमा सप्तरीको तिरहुत गाउँपालिका २ का ४९ वर्षिय श्रवण कुमार राम छन । उनी दश महिनापछि बुधबार पक्राउ परेका हुन ।

उनलाई बिहीबार कैद भुक्तानका लागी राजविराज कारागार चलान गरिएको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रवक्ता जितेन्द्र कुमार वस्नेतका अनुसार २०८१ असाढ २७ गते सवारी ज्यान मुद्दामा सप्तरी जिल्ला अदालतले उनलाई दुई महिना

कैद सजाय हुने ठहर गरेको थियो ।

यस्तै सवारी ज्यान मुद्दामा १५ दिन कैद सजाय पाएर फरार अर्का प्रतिवादी एक वर्षपछी पक्राउ परेका छन ।

पक्राउ पर्नेमा सप्तरीको अग्निसाइर कृष्णासवरण गाउँपालिका ४ का ४० वर्षिय पञ्चदेव मण्डल छन । बिहीबार साँझ पक्राउ गरेका उनलाई अदालतको आदेशानुसार शुक्रबार कैद भुक्तानका लागी राजविराज कारागार चलान गरिएको छ ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रवक्ता जितेन्द्र कुमार वस्नेतका अनुसार २०८१ वैशाख ७ गते सवारी ज्यान मुद्दामा सप्तरी जिल्ला अदालतले उनलाई १५ दिन कैद सजाय हुने ठहर गरेको थियो ।

अदालतको आदेश भए लगत्तै उनी फरार भएका थिए । पक्राउ परेका दुवै जनालाई अदालतमा उपस्थित गराउँदा आदेशानुसार कैद सजाय भुक्तानका लागी कारागार पठाइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीले जनाएको छ ।

लागूऔषध सेवनले मानिसको शारीरिक र मानसिक स्वास्थ्य बिग्रन्छ, धन सम्पतिको वर्वाद गर्दछ, यसको प्रयोगबाट आफू, परिवार, समाज र राष्ट्रलाई नै अपुरणिय क्षति पुग्ने हुँदा यस्ता पदार्थ देखि टाढा रहौं ।

अनुरोधकर्ता
शम्भुनाथ नगरपालिका
नगर कार्यापालिकाको कार्यालय
सप्तरी, मधेश प्रदेश

रामचरित मानस महायक्षको आयोजना हुने

राजविराज / सप्तरीमा यही बैशाख २१ गतेदेखि श्री सीताराम नाम १०८ मण्डपीय संकिर्तन एवं रामचरित मानस महायक्षको आयोजना हुने भएको छ ।

जिल्लाको रुपनी गाउँपालिका वडा नं. ५ स्थित गजेन्द्रनारायण सिंह औद्योगिक क्षेत्रमा विश्व शान्ति, मानव कल्याण, औद्यौगिक क्षेत्रको विकास तथा उद्योगीहरुलाई आकर्षित गर्ने कामनाका साथ महायज्ञको आयोजना गर्न लागिएको हो ।

शुक्रवार महायज्ञस्थल मै पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गरी आयोजक समितिले बैशाख २१ गतेदेखी २९ गते ९ दिन सम्म चल्ने उक्त महायज्ञमा

नेपाल तथा भारतका विभिन्न धर्मगुरुका साथै साधु-सन्तहरुको व्यापक सहभागिता हुने जनाएको छ ।

समितिका अध्यक्ष गणपैत पण्डित कुम्हारले यज्ञकर्ता एवं संरक्षक जगत नन्दन दासजी (पगलाबाबा) ले महायज्ञमा भारतका शंकराचार्य पिठाधिश जगत गुरु शारदानन्द सरस्वतीका साथै नेपाल तथा भारतका प्रख्यात संन्तहरुबाट कथावाचन हुने कार्यक्रम रहेको जानकारी दिदै महायज्ञ सफल बनाउन सबैसंग आग्रह गरे ।

महायज्ञमा अनुमानित लागत ३ करोड ३६ लाख रहेको आयोजक समितिका सहअध्यक्ष समेत रहेका रुपनी गाउँपालिकाका अध्यक्ष दिनेश

कुमार यादवले जानकारी दिदै १५ लाखभन्दा बढी भक्तजन आउने बताए ।

महायज्ञ भव्य बनाउनका लागी धार्मिक प्रवचन, रासलिला, रामलिला, भुला खेलसहित मनोरंजनका विभिन्न कार्यक्रमहरु आयोजना हुने जिल्ला समन्वय समितीका उपप्रमुख एवं महायज्ञ आयोजक समितिका सदस्य शम्भु प्रसाद यादवले जानकारी दिए ।

महायज्ञस्थलमा अहिले पुजा विधीका लागी फुँसका १००८ वटा मण्डप बनाइएको छ भने विभिन्न देवी देउताका १०८ वटा मुर्ती बनाउने काम धमाधम चलिरहेको छ । महायज्ञ भव्य बनाउन विभिन्न ९ वटा उपसमितीहरु समेत बनाइएको छ ।

महायज्ञको उद्घाटनका दिन १० हजार महिलाको सहभागितामा कलश यात्रा निकाल्ने तयारी गरिएको आयोजक समितिले जनाएको छ ।

हुण्डी कारोबारी पक्राउ

राजविराज / हुण्डि कारोबारमा संलग्न रहेको आरोपमा सप्तरीको हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका १४ रम्पुरा मलहनीयाका शम्भु मेहतालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

काठमाडौँबाट आएको प्रहरी टोलीले सप्तरी प्रहरीको समन्वयमा उनलाई विहीवार गाउँ मै लुकी बसेको अवस्थामा पक्राउ गरेको हो ।

२२ वर्षिय मेहतामाथी हुण्डी

कारोबारमा संलग्न रहेको भन्दै काठमाडौँ र पर्सा प्रहरीमा उजुरी परेपछी अनुसन्धानका लागी नियन्त्रणमा लिइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरिक्षक जितेन्द्र कुमार बस्नेतले जानकारी दिए ।

उनलाई विहीवार नै अनुसन्धानका लागी विरगंज लगिएको छ । उनले एउटा समूह बनाई विभिन्न स्थानमा हुण्डी कारोबार संचालन गर्दै आएको प्रहरीले जनाएको छ ।

राधाकृष्ण...

दुई ठाउँबाट चोरी भएको थियो ।

पुस्तक काउन्टरबाट डेढ हजार जति नगद चोरी भएपनी दानपेटीकाबाट चोरी भएको रकम यकिन गर्न नसकिएको मुल पुजारी रत्नेश्वर भ्नाले बताए । यद्वपी दानपेटीकाबाट चार हजार देखी पाँच हजार जती नगद रकम चोरी भएको हुन सक्ने उनको अनुमान छ ।

शनिवार विहान ५ बजे तीर मन्दिरको ढोका खोल्न आउदा मात्र चोरी भएको थाहा पाएको पुजारी भ्नाले सुनाए । मन्दिर परिसरमा सिसी क्यामेरा जडान नभएकाले चोरको पहिचान गर्न कठिन भएको मन्दिर व्यवस्थापन समितीका सचिव विरेन्द्र गुप्ताले बताए ।

राजविराजको प्राचिन मन्दिर मध्येका एक उक्त मन्दिर परिसरमा शौचालय तथा

वाथरुमको सुविधा नहुँदा रातीको समयमा पुजारीहरु आ-आफनो घर जाने र विहान पख आउने गरेका छन । यही मौका छोपेर चोरले सम्पती चोरेर लैजाने गरेको स्थानीयको भनाइ छ ।

यस अघि गत चैत २५ गते पनि उक्त मन्दिरमा रहेको दानपेटीका र पुस्तक काउन्टरको ताल्चा फुटाएर हजारौँ रकम चोरी भएको थियो । यस्तै ६ महिना अघि पनि यहाँस्थित शनी मन्दिरमा समेत चोरले दान पेटीका फुटाएर १० हजार भन्दा बढी रकम चोरेर लगेका थिए ।

घटनाको खबर पाएपछि पुगेको प्रहरी टोलीले मुल पुजारी तथा आसपासका वासिन्दा संग आवश्यक सोधपुछ गरी चोरीमा संलग्नको खोजी कार्य सुरु गरेको जनाएको छ ।

१८ लाख भन्दा बढीका फलफुलसहित एक पक्राउ

राजविराज / सप्तरी प्रहरीले भारतबाट तस्करी गरि नेपालतर्फ ल्याउँदै गरेको १८ लाख भन्दा बढीका फलफुलसहित एक जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा सिरहाको लहान नगरपालिका १ का २५ वर्षिय रबिन महतो छन् । उनले चलाएको सो गाडीमा भारतबाट भन्सार छलेर ल्याइएका स्याउ, सुन्तला र आप लगायतका फलफुल बरामद

गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रवक्त प्रहरी नायब उपरिक्षक जितेन्द्र कुमार बस्नेतले जानकारी दिए । हुलाकी सडक अन्तरगत सप्तरीको बलान बिहुल २ चनही सडक खण्डमा प्रहरीले प्र०१-००१च०२४० नम्बरको पिकअप भ्यानबाट १८ लाख ५९ हजार ९ सय मुल्य बराबरको फलफुलसहित उनलाई प्रहरीले शुक्रवार पक्राउ गरेको हो ।

प्रहरी चौकी चनहीबाट खटेको

गस्ती टोलीले चेकजाचका क्रममा अवैध रुपमा ल्याइएको फलफुलसहित उक्त गाडी नियन्त्रणमा लिएको प्रहरी नायब उपरिक्षक बस्नेतको भनाई छ ।

भन्सार छलेर ल्याइएको फलफुल र सो कार्यमा प्रयोग गरिएको पिकअपसहित चालक मेहतालाई शुक्रवार नै कारवाहीका लागि राजविराज भन्सार कार्यालय चलान गरिएको प्रहरीले जनाएको छ ।

करणी मुद्दाका फरार अभियुक्त पक्राउ

राजविराज / एक युवतीको अपहरण तथा शरीर बन्धक बनाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा अदालतबाट कैद सजाय तोकी फरार रहेका एक अभियुक्तलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा सप्तरीको सुरुङ्गा नगरपालिका ५ निवासी ४९ वर्षिय मो.इम्तियाज भन्ने इम्तियाज अहमद छन् ।

इम्तियाजलाई सप्तरी जिल्ला अदालतले उक्त मुद्दामा २०८० साल साउन ४ गते ८ वर्ष कैद सजाय हुने ठहर गरेको थियो । त्यस पछि फरार भएका उनलाई सोमवार गाउँ घर मै लुकीछिपी बसेको अवस्थामा इलाका प्रहरी कार्यालय कडरबोनाबाट खटिएको टोलीले पक्राउ गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय

सप्तरीका प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरिक्षक जीतेन्द्र कुमार बस्नेतले जानकारी दिए ।

फैसला कार्यान्वयका क्रममा पक्राउ परेका उनलाई मंगलवार सप्तरी जिल्ला अदालतमा उपस्थित गराउँदा आदेशानुसार कैद सजाय भुक्तानका लागी राजविराज कारागार चलान गरिएको प्रहरीले जनाएको छ ।

सिटिजन्स बैंकको वार्षिकोत्सवमा रक्तदान

राजविराज /सिटिजन्स बैंक राजविराजको वार्षिकोत्सवमा रक्तदान कार्यक्रम गरिएको छ । सप्तरीमा ७ वटा शाखामार्फत सेवा प्रदान गर्दै आएको सिटिजन्स बैंकले १८ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा

रक्तदान कार्यक्रमको आयोजना गरेको हो ।

बैंकका कलष्टर प्रमुख प्रकाश नेपालसहित राजविराज शाखाका १६ जना कर्मचारीले रक्तदान गरेको शाखा प्रमुख राजकुमार यादवले जानकारी दिए ।

बैंकका क्लस्टर प्रमुख

प्रकाश नेपाल, राजविराज शाखाका प्रबन्धक राजकुमार यादव, अमिर रहमान, रजनीश यादव, प्रशान्त देव, आशुतोष भ्ना, अमन दास, राघव पोखरेल, अमन दास लगायत दुई दर्जन बढी कर्मचारीले रक्तदान गरेका छन ।

सप्तरीका ७ वटा शाखा र सिरहाका १ वटा गरि ८ वटा शाखाका ७० जना कर्मचारीको सहभागितामा विहानै प्रभातफेरी निकालिएको र त्यसपछि नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको सहकार्यमा रक्तदान गरि १८औं वाषिकोत्सव मनाइएको उनले बताए ।

बन डढेलो नियन्त्रण गरौं, वातावरण जोगाऔं

➤ **बन क्षेत्रमा आगो नबालौं,**

➤ **सुख्खा घाँसजस्ता ज्वलनशील पदार्थहरु सुरक्षितरूपमा व्यवस्थापन गरौं,**

➤ **सलाई, लाइटर तथा प्रज्वलनशील वस्तु बालबालिकाको पहुँचबाट टाढै राखौं,**

➤ **चुरोट, बिडीका ठूटा जथाभावी नफालौं । यसले आगलागिको जोखिम निम्त्याउन सक्छ,**

➤ **डढेलो नियन्त्रणमा सहभागी बनौं, स्थानीय प्रशासनलाई खबर गरौं,**

➤ **बनजङ्गलमा आगो लगाउने व्यक्तिको पहिचान गरौं र यथाशीघ्र नजिकको प्रहरी कार्यालय वा बन कार्यालयमा खबर गरौं,**

➤ **समुदायस्तरमा सचेतना फैलाऔं र बन संरक्षणमा योगदान दिऔं ।**

डढेलो नियन्त्रणको अभियान, सुरक्षित बन हाम्रो पहिचान ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सप्तरीका रमणीय ठाउहरुबारे तपाईंलाई थाहा छ ?

सप्तरी जिल्ला पर्यटकीय गन्तव्यका लागि आकर्षक छ । तर, यसबारे धेरैलाई जानकारी छैन् । धार्मिक पर्यटकदेखि रमणीयस्थलहरु छन् । धार्मिक पर्यटनमा मुलुककै प्रसिद्ध एवं चर्चित छिन्नमस्ता मन्दिर यहीं जिल्लामा छन् । छिन्नमस्ता गाउँपालिकामा अविस्थित यो मन्दिरमा पूजापाठ गर्न टाढा टाढाबाट व्यक्तिहरु आउने गर्छन् । मन्दिर अगाडि रहेको पोखरी, पिकनिक स्पोर्ट, धर्मशाला समेत यहाँ रहेको छ ।

कंकालिनी मन्दिर : हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका वडा नम्बर १ भारदहस्थित यो मन्दिर पनि मुलुककै चर्चित देवी मन्दिर हो ।

शम्भुनाथ मन्दिर : यो शम्भुनाथ नगरपालिकाभिन्न छ । मन्दिरकै नामबाट पालिकाको नामांकरण समेत गरिएको छ । यहाँ बिक्रम सम्वत्को नयाँ साल अर्थात् बैशाख १ गतेदेखि एक महिनासम्म ठूलो मेला लाग्ने गर्दछ । साउन महिनामा श्रद्धालुको ठूलो घुइँचो यहाँ लाग्ने गर्दछ ।

हनुमान मन्दिर : हनुमानगर कंकालिनी नगरपालिकाको हनुमाननगर बजारमा पुरानो हनुमान मन्दिर छ । कालो हनुमान मन्दिर पुग्दा जोकोहि पनि मोहित हुन्छन् । जिल्लामा अन्य धेरै देवी देवताका मन्दिरहरु छन् ।

कोशी टप्पु : कोशी टप्पु वन्यजन्तु आरक्ष पनि यहीं जिल्लामा छन् । कंचनरुप नगरपालिकास्थित आरक्षमा गैँडासहित विभिन्न वन्यजन्तुहरुको अवलोकन गर्न सकिन्छ ।

धारापानी क्षेत्र : चुरको कोखमा रहेको यो धारापानी क्षेत्र कंचनरुप नगरपालिकामा रहेको छ । यो ठाउँ पिकनिक मनाउनका लागि राम्रो स्थल मानिन्छ ।

लोहजारा दह : तिरहुत गाउँपालिकामा रहेको छ यो दह । यो ठाउँ पिकनिक मनाउनका लागि प्रसिद्ध मानिएको छ यो ठाउँ । यी ठाउँहरुको अवलोकन गरौं र मनलाई प्रसन्न बनाऔं । **सप्तरीका पर्यटकीय स्थलहरुको संरक्षणमा आ-आफ्नो तर्फबाट योगदान पुर्‍याऔं ।**

जनहीतका लागि : **उद्योग, बाणिज्य तथा पर्यटन मन्त्रालय, मधेश प्रदेश, पर्यटन विकास कार्यालय लहान, सिरहा**